

Gramatyka

*zagadnienia na maturę rozszerzoną z języka hiszpańskiego

-
- Rodzajnik**
- **Użycie rodzajnika określonego, nieokreślonego i zerowego**
 - formy ściągnięte al, del
 - rodzajnik określony użyty zamiast rzeczownika
 - struktura el/la/los/las + de
 - **Rodzajnik nijaki (artículo neutro) lo**
 - lo que + czasownik, np. lo que dices (znajomość bierna)
 - *lo de + fraza, np. lo de anoche, lo de María (znajomość bierna)**
-
- Rzeczownik**
- **Tworzenie liczby mnogiej**
 - rzeczowniki posiadające tę samą formę w l. poj. i l. mn., np. el martes/los martes, *la crisis/las crisis, el análisis/los análisis**
 - *kontrast znaczeniowy: liczba pojedyncza a liczba mnoga, np. esposa/esposas, interés/intereses**
 - **Rodzaj**
 - rodzaj naturalny, np. la madre, el padre
 - rodzaj gramatyczny (umowny), np. el color, la cama; wyjątki, np. el día, la mano, el problema
 - rzeczowniki posiadające tę samą formę dla rodzaju męskiego i żeńskiego, np. el/la estudiante, el/la periodista
 - rzeczowniki rodzaju żeńskiego używane z rodzajnikiem męskim w l. poj., np. el agua/las aguas *el águila blanca/las águilas blancas; wyjątek: el arte/las artes, np. el arte moderno/las bellas artes**
-

Gramatyka

- Rzeczownik**
- rodzaj rzeczowników oznaczających nazwy geograficzne, np. *el Vístula, el Atlántico, los Pirineos**
 - rzeczowniki o podwójnym rodzaju, np. *el/la capital, el/la corte**
 - Skróty literowe, np. UE, EE.UU., ONU*
 - Potocznie używane formy skrócone, np. *boli, profe, bocata*
 - Zdrobnienia zakończone na *-ito/-ita, -illo/-illa*, np. *casita, chiquillo* (znajomość bierna)
 - Zdrobnienia i zgrubienia, np. *casita, mujerona, cochazo* (znajomość bierna)*
-

- Zaimek osobowy**
- **Użycie w funkcji podmiotu i dopełnienia, z przyimkiem i bez przyimka**
 - formy *conmigo, contigo, consigo*
 - forma *sí*, np. *para sí, de sí* (mismo)
 - **Forma mocna (forma tónica)**
 - **Forma nieakcentowana (forma átona)**
 - w połączeniu z trybem rozkazującym, z gerundio i z bezokolicznikiem
 - użycie w funkcji dopełnienia bliższego i dalszego; podwójny zaimek, np. *Te lo digo. Se lo hago.*
 - **Zaimek se**
 - w konstrukcjach typu *se dice..., se cree...*
 - użycie *se* bez wskazania sprawcy czynności, np. *Se ha estropeado el coche.*
 - *dativo ético*, np. *Se me ha caído el florero.**
-

Gramatyka

Zaimek wskazujący i wyrażenia zaimkowe	○	Zaimki este, esta, ese, esa, aquel, aquella używane przydawkowo i rzeczownikowo, np. Este chico es muy simpático, pero ese no me cae bien.
	○	Zaimki neutralne esto, eso, <i>aquello*</i>
	○	Użycie wyrażień a eso de..., esto es... <i>¿Y eso?*</i>

Zaimek dzierzawczy	○	Forma nieakcentowana (forma átona)
	○	Forma mocna (forma tónica)
	○	użycie rzeczownikowe, np. Su casa es moderna y la nuestra es vieja.
	○	<i>specjalne znaczenie form mocnych w połączeniu z rodzajnikiem, np. La cocina no es lo mío. Saludos a los tuyos. (znajomość bierna)</i>

Zaimek nieokreślony i ilościowy	○	Zaimki np. algo, alguien, alguno, nada, nadie, ninguno, bastante, demasiado, todo, otro, cada, cualquiera, <i>quienquiera, dondequiera</i>
	○	formy skrócone un, algún, ningún, cualquier
	○	Użycie zaimków:
	○	<i>alguno w znaczeniu przeczącym</i>
	○	<i>algo jako ekwiwalent un poco</i>
	○	<i>nada de jako ekwiwalent ni hablar</i>
	○	todo + przymiotnik jako ekwiwalent muy (znajomość bierna)
	○	Zaimki uno/una + czasownik, np. uno puede..., una cree...
	○	Zaimek liczebny ambos,-as

Gramatyka

Zaimek względny, pytajny i wykrzyknikowy	○	Użycie que, quien, donde, cuando, cuanto, cual, como w funkcji zaimka pytajnego (akcent graficzny) i względnego
	○	użycie w połączeniu z przyimkiem
	○	Użycie zaimków wykrzyknikowych, np. qué, cuánto, cómo, quién*
	○	Użycie <i>el que/el cual i lo que/lo cual*</i>
	○	Użycie zaimka <i>cuyo*</i>

Liczebnik	○	Liczebniki główne
	○	rodzaj męski i żeński liczebników od 200 do 900, np. doscientos euros, quinientas personas
	○	użycie cien (ciento), mil, millón
	○	Liczebniki porządkowe (od 1 do 10)
	○	rodzaj męski i żeński
	○	formy skrócone primer, tercer
	○	Najczęściej używane liczebniki ułamkowe
	○	np. un cuarto, medio; zbiorowe, np. una docena, i mnożne, np. el doble

Przymiotnik	○	Liczba i rodzaj przymiotnika
	○	przymiotniki posiadające tę samą formę dla rodzaju męskiego i żeńskiego, np. joven, elegante, marrón
	○	zgodność przymiotnika z liczbą i rodzajem wyrazów określanych, np. unos chicos altos
	○	formy skrócone, np. buen, mal, gran, san
	○	Przymiotniki złożone, np. malpensado, agridulce, azul marino, boquiabierto*

Gramatyka

Przymiotnik	○	Stopniowanie
	○	formy nieregularne
	○	superlativo absoluto
	○	<i>adjetivos con valor superlativo, np. estupendo, fantástico, horroroso*</i>
	○	Konstrukcje porównawcze tan... como...; más/menos... que/de...;i <i>gual de/que... (igual de tonto, igual que tú)*</i>
	○	Zdrobnienia i zgrubienia (-ito/-ita, -illo/-illa), np. pequeño, flaquillo (znajomość bierna)
	○	<i>Rekcja przyimkowa przymiotników, np. respetuoso con, especializado en, orgulloso de, sordo a, bueno para*</i>
	○	<i>Miejsce przymiotnika w zdaniu; konsekwencje semantyczne i stylistyczne, np. un pobre hombre / un hombre pobre*</i>

Przysłówek i wyrażenia przysłówkowe	○	Przysłówki zakończone na -mente
	○	Przysłówki i wyrażenia przysłówkowe, miejsca, czasu, sposobu, twierdzenia, przeczenia, ilości, wyrażające wątpliwość;
	○	przysłówki liczebne, przysłówki pytajne
	○	Przysłówki miejsca i czasu w połączeniu z rzeczownikiem, np. <i>calle arriba, siglos atrás*</i>
	○	Formy skrócone (tan)
	○	Stopniowanie; formy nieregularne
	○	Podwójne zaprzeczenie, np. No hay nadie
	○	Miejsce przysłówka w zdaniu, np. muy bonito, hablar bien

Gramatyka

Przyimek	○	Przymyki i wyrażenia przymkowe
i wyrażenia przymkowe	○	Podwójne przymki, np. a por, para con, de entre

Czasownik	○	Morfologia i u¿ycie czasów trybu oznajmującego:
	○	Presente,
	○	Pretérito Perfecto,
	○	Pretérito Indefinido,
	○	Pretérito Imperfecto,
	○	Pretérito Pluscuamperfecto,
	○	Futuro Imperfecto
	○	<i>Futuro Perfecto*</i>
	○	Morfologia i u¿ycie czasu trybu łączącego
	○	Presente de subjuntivo
	○	<i>Pretérito Perfecto* (P.Podst. - znajomość bierna)</i>
	○	<i>Pretérito Imperfecto* (P.Podst. - znajomość bierna)</i>
	○	<i>Pretérito Pluscuamperfecto*</i>
	○	Morfologia i u¿ycie trybów:
	○	rozkazującego - Imperativo
	○	przypuszczającego - Condicional Simple
	○	<i>Condicional Compuesto*</i>
	○	Czasowniki zwrotne
	○	Czasowniki typu gustar, parecer, doler
	○	Najczęściej używane czasowniki ułomne
○	i tzw. verbos impersonales, np. soler, llover, nevar	

Gramatyka

- Czasownik**
- **Strona bierna (P.Podst. - w ograniczonym zakresie),**
np. América fue descubierta por Colón.
 - *kontrast między ser/estar + participio pasado**
 - *pasiva refleja**
 - **Użycie czasowników ser, estar i haber**
 - ser: identyfikacja osoby lub przedmiotu; określenie narodowości, zawodu, pochodzenia, materiału, czasu, miejsca, cechy przedmiotu i osoby
 - konstrukcja ser + przymiotnik + que, np. Es posible que
 - estar: określenie lokalizacji w przestrzeni, w czasie; określenie stanu, ceny, temperatury
 - estar + participio pasado (rezultat czynności lub procesu)
 - estar de + rzeczownik, np. estar de moda, estar de vacaciones
 - kontrastywne użycie estar i haber dla określenia lokalizacji i/lub istnienia
 - *kontrastywne użycie estar + przymiotnik/ przysłówek, np. estar bueno/bien**
 - kontrastywne użycie ser i estar – ser/estar + przymiotnik, np. ser/estar triste
 - Słowotwórstwo

- Formy bezosobowe**
- **Bezokolicznik**
 - konstrukcja al + bezokolicznik
 - *użycie z czasownikami ver i oír, np. La vi salir.**
 - *konstrukcja de + bezokolicznik w znaczeniu warunku**
 - *bezokolicznik czasu przeszłego (Infinitivo Compuesto)**

Gramatyka

Formy bezosobowe	○	Gerundio
	○	użycie w peryfrazie <i>estar</i> + gerundio
	○	użycie w konstrukcji <i>pasarse</i> x tiempo + gerundio
	○	użycie przysłówkowe, np. <i>Me miraba sonriendo.</i>
	○	Participio pasado
	○	użycie w funkcji przymiotnika
	○	<i>participio absoluto</i> , np. <i>Una vez terminada la clase...*</i>
	○	Rekcja przyimkowa czasowników; (<i>jugar a</i> , <i>entrar en...</i>)
	○	<i>konsekwencje semantyczne</i> , np. <i>ir a/hacia</i> , <i>hablar sobre/de/en*</i>

Peryfraza verbalna	○	Z bezokolicznikiem , np. <i>acabar de</i> , <i>dejar de</i> , <i>empezar a</i> , <i>haber que</i> , <i>ir a</i> , <i>ponerse a</i> , <i>tener que</i> , <i>volver a</i> ; <i>llevar sin</i> , <i>seguir sin</i> (jako formy przeczące peryfrazy z gerundio) <i>deber de</i> , <i>de</i> , <i>estar (se) a</i> , <i>haber de</i> , <i>llegar a</i> , <i>pasar a</i> , <i>romper a*</i>
	○	Z gerundio: <i>estar</i> , <i>llevar</i> , <i>seguir</i>
	○	<i>Z gerundio:</i> np. <i>acabar</i> , <i>andar</i> , <i>estar</i> , <i>llevar</i> , <i>ir</i> , <i>quedarse</i> , <i>salir</i> , <i>seguir</i> , <i>continuar</i> , <i>venir*</i>
	○	Z participio pasado: <i>andar</i> , <i>dar por</i> , <i>dejar</i> , <i>ir</i> , <i>llevar</i> , <i>quedar(se)</i> , <i>seguir</i> , <i>tener</i>

Składnia	○	Zdanie oznajmujące: twierdzące i przeczące
	○	Zdanie pytające: bezpośrednie i pośrednie
	○	Zdanie rozkazujące
	○	Zdanie wykrzyknikowe z <i>qué</i> , <i>cómo</i> , <i>cuánto/ cuánta</i>
	○	Zdanie współrzędnie złożone: łączne, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe

Gramatyka

Składnia

- **Zdanie podrzędnie złożone:**
- podmiotowe i dopełnieniowe (z trybem oznajmującym Indicativo, łączącym Subjuntivo i z bezokolicznikiem)
- przydawkowe (z trybem Indicativo i Subjuntivo)
- okolicznikowe czasu, przyczyny, celu, *przymwienia** (z trybem Indicativo i Subjuntivo)
- Zdania warunkowe: warunek odnoszący się do przyszłości i teraźniejszości.
- *Wszystkie typy zdań warunkowych**
- *Zgodność czasów w mowie zależnej, w zdaniach podrzędnych wszystkich typów;**
- Zgodność czasów w mowie zależnej, w zdaniach odnoszących się do teraźniejszości, przeszłości i przyszłości
- Spójniki najczęściej używane w ww. typach zdań
Odnośniki tekstualne, np. entonces, así que, por tanto.

Kliknij, aby dowiedzieć się więcej o maturze z hiszpańskiego.

Znajdziesz tam informacje o egzaminie, interaktywne ćwiczenia, porady i polecane podręczniki.

Matura
z hiszpańskiego